KURJER WARSZAWSKI

D. 25. Listopada.
CZWARTEK.
ROK 1830.

№ 317.

WSPOMNIENIA.
Złożenie Korony przez Stanisława Augusta 1795.

Doszła tu smutna wiadomość, iż JO. *Natalja z Hrabiów Potockich Xiężna Sanguszkowa* w dobrach swych na *Wołyniu*, po kilkodniowej słabości rozstała się z tym światem. Pełna dobroci, wdzięków, wszelkich przymiotów umysłu i serca, zgasła w wiośnie życia, w wieku w którym wszystko swobodą, szczęściem oddychać dla Niej zaczęło, w którym przez uprzejmość, słodycz charakteru, najpiękniejszą towarzystw była ozdobą, przez cnoty, płci swoiej zaszczytem. Zgon tej zacnej Pani iest najdotkliwszym dla Rodziców, Małżonka, Krewnych, licznych Przyiacioł których była pociechą, Domowników tracących dobroczynną Panią i mnóstwa nieszczęśliwych opłakujących nienagrodzoną dla nich stratę. S.

(Art: nade:) Rolnicy powszechnie utyskują w tym roku na nieurodzaj *Kartofli*, iednak zwiedziwszy wzorowe zakłady rolnego gospodarstwa, znaleźliśmy w Obwodzie *Stanisławowskim* Gminie *Wiązowna*, obfity zbiór białych i czarnych Kartofli, na nowy sposób sadzonych, z pomocą *prosnicy*, owoc do 12 wydaie, przytem są mączyste i duże. — *A. Słomczyński.*

W *Banku Polskim* ma być przywrócona stopa 6 procentowa, oczem obszerniejszą wiadomość znajduie się w *Wiadomościach handlo:*

Dnia 27 b. m. w Sobotę o godzinie 7 wieczorem, daną będzie w lokalu *Resursy Kupieckiej* w domu własnym przy ulicy Senatorskiej *zabawa wieczorna.*

(Ar: nad:) Pomiędzy licznie wydarzaiącemi się operacjami w Szpitalu Sgo *Ducha*, przy czułej troskliwości W. *Maurycego Wolfa* Doktora Medy: i Chir: odbytą została w dniu 20 m. b. i r. nadzwyczajna operacja *Spoienia podniebienia*; przezco iest nadzieia że biedny Człowiek, który od urodzenia nie mógł być rozumiany, teraz będzie dobrze wymawiał.

Publiczność znajduiąca się wczoraj w Teatrze *Rozmaitości* wesoło przepędziła wieczór. Komedjo-Opera *Rok drugi* iedna z celniejszych dzieł *Skribego*, gładko przełożona i dobrze grana, podobała się. Zapytano o nazwisko tłumacza (bezimienny). Przywołano JPannę *Chojnackę* i JP. *Jasińskiego*. Takiż zaszczyt otrzymali JP. *Niwiński* po ukończeniu roli *Starego Kawalera*, i JPanna *Werowska* po Komedji *Pan Domu.*

Dziś rano ciepła stopni 2. Wczoraj w połu: 3.

Z Łask 17 *Listopada* 1830. — Niżej podpisana na mocy udzielonego Konsensu utrzymuiąc *Reduty* w latach zeszłych i w tym roku poleca się dalszym i łaskawym względom JJWW. i WW. Obywatelstwa, ofiaruiąc rychłą usługę, wszelkie napoie i inne przedmioty za pomierną cenę sprzedawane będą. Pierwsza Reduta rozpocznie się w Niedzielę 2go Stycznia, następnie zaś co Niedziela przez ciąg nadchodzącego Karnawału dawane będą.

Katarzyna Russecka.

W *Holandji* odebrano wiadomość z Londynu, że pałac Xcia *Welingtona* został zrabowany przez pospólstwo, i że w tej stolicy nowe Ministerjum w duchu opozycji pod naczelnictwem Margrabiego *Landowen* i P. *Burgham* zostało utworzone. — Jenerałowi *Szase* przy-

wiózł depesze kurjer Angielski przybyły z *Hagi*, w których znajdował się rozkaz aby ten Jenerał już niestrzelał na *Antwerpją*. Wkrótce ogłoszono, że rząd tymczasowy zezwolił na zawieszenie broni na całej linji między Belgjum i Holandją. — 3ch Posłów Deia *Tunetańskiego* przybyło do Jenerała *Klozela* do *Algieru*, winszowali mu szczęśliwego przybycia do Afryki, oraz oświadczyli, że ich Dej życzy pozostać ciągle w dobrem porozumieniu z Francją. Ci Posłowie przywieźli kosztowne podarunki które ofiarowali w imieniu swego Pana temuż Jenerałowi. — Organizacja nowego wojska Belgijskiego składa się teraz z 24 tysięcy ludzi. — Marszałek *Żerar* teraźniejszy Fran: Minister wojny, z powodu słabości wzroku wyjdzie z Ministerjum. — *Hiszpańscy* Patryoci dopiero na wiosnę chcą wznowić walki. Wojsko Francuzkie ma stanąć na granicy Hiszpań: — *Poter* już niema należeć do składu rządu w *Bruxelli*, gdyż poróżnił się z innymi członkami tegoż rządu.

Xżę *Liwen* Poseł Rossyjski przy dworze Angielskim w tych dniach przybył do *Berlina*. — Król Hiszpański znowu cierpi bole pedagryczne. Obie Infantki Portugalskie są chore. — W *Szpandau* w nocy d. 16 b. m. pożar zniszczył 16 domów. — Król Szwedzki przesłał Cesarowi Brazylskiemu order *Serafina*, a synowi iego Następcy tronu, wielki Krzyż Komandorski Orderu *Miecza*.— Cesarz Austrjacki mianował Xięcia *Rejchsztadzkiego* (Syna *Napoleona*) Podpułkownikiem.

Słychać że Kanclerz Austrjacki Xiążę *Meternich* ma się oddalić z swej tyle znaczącej posady. — Król *Angielski* zezwolił na umniejszenie dochodów jakie zeszłemu Królowi naród przeznaczał. — Wice Król *Egiptu* objąwszy z woli Sułtana rządy wyspy *Kandji*, wydał do mieszkańców szumną odezwę. — Jenerał *Bertrand* ma objąć dowództwo iednej z legji Gwardji naro: Paryzkiej.— Na iednym z przedmieściowych teatrów w *Paryżu* było niedawno zaburzenie, z przyczyny że widowisko było zakrótkie.— Marszałek *Marmont* (Xżę Raguzy) przejeżdżał przez *Moguncją*, wcale się nie pokazywał na ulicy, znajdował się atoli w teatrze w głębi loży. Jedzie do *Wiednia*. — Przed wybuchnieniem rewolucji w *Bruxelli*, znajdowało się tam przeszło 6,000 Anglików; połowa przeszło udała się teraz do ojczyzny. — Wynalazek *balonów* staraią się teraz we *Francji* do użytku zastosować; 3 rywale buduią iednocześnie rodzaj okrętu, w którymby się więcej ludzi pomieścić mogło. W Ameryce nad tymże dziełem pracuie nieiaki *Żenet*. — Ludność *Ameryki północnej* wzrasta w stosunku nadzwyczajnym; zaięto się niedawno nowemi spisami, i przekonano się, iż w ostatnich latach 10ciu, w prowincjach *Nowej Anglji* o 27, w 13 prowincjach *Nowego Jorku* o 100, a w 30 obwodach *Pensylwanji* o 40, w niektórych zaś prowincjach *Wirginji* o 47 na 100 ludność się powiększyła. Ludność prowincji *Nowego Jorku* wynosi przeszło 2 miljony, całkowita zaś ludność zjednoczonych kraiów, przeszło 13 miljonów. *Filadelfja* ma około 200,000 mieszkańców, a *Kensington* (w Filadelfji), liczące przed lat 10, tylko 7000 mieszkańców, ma ich dzisiaj 12,000. — *Walter-Skott* zajmuie sie teraz dalszym ciągiem swoich «*Powieści mego dziada*»; nowe tomy zawierać będą dzieie *Francji*, i wyjdą zapewne ieszcze przed Bożem narodzeniem r. b. Nowego i pięknego wydania iego wszystkich romansów które przed rokiem było rozpoczęte, sprzedano dotąd 300,000 exemplarzy; Publiczność przeto około 4,000,000 złp. na to wydała. Jak się okazuie z *powieści mego dziada*, wyjdzie także wkrótce nowy romans *Skotta*, pod tytułem *Robert z Paryża*. —

Podatki w rozmaitych kraiach europejskich. Kilkakrotnie iuż obliczono ile w każdym kraiu wypada z opłacanych podatków na iednego mieszkańca, można więc z tychże zasad wychodząc, podzielić kraie na 5 klass: 1) najwyższe podatki są w *Anglji*, *Francji i Niderlandach*; dalej 2) w *Austrji*, *Szwecji*, *Hessen-Darmstadzie*, w *Prusach* i *Hessen-Kasselu*; do 3 klassy należy *Saxonja*, *Sardynja*, *Danja*, X. *Badeńskie* i *Brunświckie*, do 4 klassy: *Hiszpanja*, *Hannower*, *Toskanja*, *Bawarja* i *Wirtembergja*, do 5 klassy: *Norwegja*, *Rossja*, *Polska*, kraj *Papiezki*, oraz *Meklemburg-Szweryn*, w którym to kraiu niższe są podatki niż w iakim bądź innym kraiu *Europy*, na rok bowiem zaledwie talar wypada na głowę, kiedy tymczasem w Anglji około 20 talarów od osoby rocznie rząd pobiera dochodu. — W pewnem niemieckiem mieście, w chwili rozruchu, zaczęto krzyczeć: *Es lebe die Freiheit!* (niech żyie wolność!). Jeden z krzykaczów chciał z wolnością zaślubić równość, ale przez omyłkę czy przez niewiadomość, zamiast: *Es lebe die Freiheit und Gleichheit*, zawołał: *Es lebe die Freiheit und Gleichgültigkeit;* tłuszcza powtórzyła *pleno choro* te słowa, to iest: *Niech żyie wolność i oboiętność!*

Szybkość. — Statek parowy przebywa przestrzeń 590 do 600 stóp na minutę, to iest na godzinę 6000 sążni czyli półtory mili, z których każda ma 4000 sążni.— *Szybkobiegacz* może przebiedz 180 do 200 sążni na minutę; to iest pół mili w 10 minutach, czyli 3 mile w godzinie. Co wynosi dwa razy tyle, co szybkość statku parowego, a połowę szybkości biegu konia. — *Koń* (wyścigowy) może ubiedz 400 do 410 a nawet do 415 sążni na minutę; to iest więcej iak pół mili w 5ciu minutach, czyli blisko 6 mil na godzinę. — *Głos* ulatuie 1038 stóp, czyli 173 sążni na sekundę, to iest 10,000 sążni, czyli z górą półtrzeci mili na minutę.— *Kula działowa 24 funtowa*, ulatuie 1800 stóp czyli 300 sążni na sekundę. Człowiek może widzieć blask wystrzału z armaty, którą na niego wycelowano, ale głos tego wystrzału niezawsze może usłyszeć. — *Swiatło* ulatuie 2 miljony mil na minutę. Słońce iest odległe o 32,000,000 lewek francuzkich czyli 16,000,000 mil polskich; światło więc iego w 8miu minutach do nas przychodzi, oczem każdy może się przekonać, przypatruiąc się pilno z zegarkiem w ręku wschodzącemu słońcu.

Nowinki Muzyczno-Sceniczne. — W względzie teatralnym karnawał przyszły w *Medyolanie* będzie bardzo interessuiącym i stanowić ma epokę. Wielki Teatr *Skala* został na nowo restaurowany i wymalowany, w którym wystąpią śpiewaczki *Pesaroni* i *Grisi*. Teatr *Karkano* zamówił sobie Panią *Pastę*, oraz Panów *Rubiniego* i *Gallego*, przytem innych dobrych śpiewaków. *Bellini* i *Donizetti* mieli dla tych teatrów napisać nowe opery. — D. 2 Lipca przedstawiono na teatrze w Londynie Operę *Don Żuan* w angielskim ięzyku. Tłumaczenie wierszem było tak nędne, iż pomieszało szyki spiewaków a kaleczyło uszy słuchaczow. — *Humel* wrócił z *Londynu* do *Paryża*, celem dania koncertów. — W *Paryżu* włoska opera rozpoczęła się dnia 1 z. m. Między śpiewakami znajdnią się Pani *Malibran*, Panowie *Zachelli*, *Donzelli i Grazjani*. Przyięto oraz nowe śpiewaczki *Meri*, *Loland*, *Tibaldi*, *Korradi*, *Rosa itd.* oraz sławnych śpiewaków *Lablasza* i *Dawida*. Chóry składaią śpiewacy Opery Niemieckiej. Nowe Opery *Ostatni dzień w Pompei i Arabowie*, kompozycji *Pacyniego* maią być dane. Dano oraz starą Operę *Małżeństwo tajne* (Matrimonio secreto) która się niezmiernie podobała.

Teatr Opery Komicz: w *Paryżu* zbankrutował. — Pani *Andrje*, pod nazwiskiem *Filis* znana, umarła w Paryżu. *Boieldje* miał mowę nad iej grobem. — Kompozytor *Merszner* celuie w teraźniejszych czasach płodami muzycznemi. Pisze teraz nową romantyczną operę p. t. *Zamek pod Etną*. — Panna *Zontag* przed tygodniem dała Koncert w *Hamburgu*, ale nie była z dochodu zadowoloną. — Panna *Belwil* dała Koncert w zeszłym tygodniu w *Berlinie*. W tejże stolicy Opera *Fra Djawolo* ciągle licznych sprowadza słuchaczów.

Dyrekcja Mennicy Królestwa Polskiego.

Podaie do powszechnej wiadomości, iż dosrzeżony został w Cyrkulacji Rubel fałszywy z popiersiem N. KATARZYNY II. pod r. 1771 do rospoznania iego posłużyć to może, iż popiersie nie iest dosyć wydatne, korony nad głowami orła są iak gdyby zalane, tudzież w miejscach wypukłych kolor blado żółtawy przez posrebrzenie przebiia się. Rubel ten iest z kompozycji metalicznej zawieraiący srebra tylko 4 łuty, 4 grany na grzywnę, a powinno być 11 łutów, 16 granów i wartość iego 1 złoty 24 grosze wynosi. Wzywa wszelkie Władze Skarbowe i Policyjne, do dawania baczności na kurs tego rodzaiu pieniędzy, w celu ochronienia od szkody Skarbu i Publiczności, tudzież wymierzenia kary prawnej na przestępców. — Warszawa d: 23 Listopada 1830 r. — Dyrektor *Bieńkowski*. — Kontroller Jeneralny *Karól Hoffmann*.

PRZYIECHALI do WARSZAWY.

Godlewski Stanisław Oby: 500 *Podwal*, Ledóchowski Józef Hrabia 617 *Danielewiczowska*, Maiewski Jan Oby: 540 *Długa*, Skulski Adam Oby: 584 *Długa*. Bontani Tomasz Oby:, Suchorzewski Podpułkownik 476 *Nowo-Senatorska*, Sliwiński Adam Oby: 2673 *Bednarska*, Raczyński Edward Hrabia 1066 *Królewska*, Potkański Jan Oby: 404 *Krak: Przed:*, Radziszewski Jan Oby: 414 *Krak: Przed:*, Litwinów Jenerał 495 *Miodowa*, Moszczyńska Konstancja Hrabina 586 *Długa*, Walewski Kasztelan 729 *Leszno*, Nakwaski Antoni Hrabia 1249 *Nowy Swiat*, Swieszewski Antoni Oby: 603 *Bielańska*, Goreczyczewski Xawery Oby: 586 *Długa*, Baciarelli Marcelli Oby: 584 *Długa*.

DONIESIENIA.

Popisany uwiadamia Szan: Publ: iż przybył do tutejszej Stolicy z dobrze assortowanym Składem własnych wyrobów tak zwanej Materji GINGHAM 4/4 szerokości maiącej, niemniej Materji zwanej SZAKONET, 6/4 szerokości, według najnowszych wzorów, Te wyroby sprzedaie w ciągu tego tygodnia w Hotelu Lipskim pod Nr 6, tak hurtem, iako też cząstkowo, przyrzekaiąc cenę umiarkowaną.

K. F. Jrrgang. z Łodzi.

Odwołuiąc się do mego poprzedniego doniesienia w którem zawiadomiłem Prześwietną Publiczność, że w fabryce moiej WAT przy ulicy Chłodnej także Waty nabyć można, donoszę teraz, że z przyczyny wynikaiących przy częstem zgłaszaniu się przeszkód w robocie, odtąd tylko w Składzie moim przy ulicy Koziej Nr 624 takowe sprzedawane będą. — *S. Jakoby* w domu Dadaniowej.

Kto wczoraj zgubił PULJARES przy ulicy Wierzbowej, może odebrać w Drukarni Kurjera Warsz:

Dnia 26 Listopada r. b. o godzinie 3 po południu w domu przy ulicy Franciszkańskiej Nr 1811, Kanapa, Krzesła, Stoliki, Łóżko, Piwo i Wódka różne, Butelki, Zegar, i t. p. za gotowe pieniądze sprzedawane będą przez publiczną Licytacją. —

Jan Łabęcki K. T. C. W. M.

Podaie się do publicznej wiadomości, iż Ruchomości iako to: Łóżka, Stoły, Komody mahoniowe, Serwantki, Kanapy, Krzesła, Kocz, i t. p. tu w Warszawie na Targu publicznym Muranowski zwanym w dniu 26 b. m. i r. o godzinie 3 po południu za gotowe pieniądze sprzedane zostaną.—

Wincenty Martyński K. T. C. W. M.

Podaie do publicznej wiadomości, iż Licytacja na Effekta iako to: Szafy, Komody, Łóżka, Zegar, Kopersztychy, Stoliki, i t. p. tu w Warszawie na Targu publicznym Grzybowski zwanym w dniu 26 b. m. i r. o godzinie 3 z południa za gotowe pieniądze więcej daiącemu odbędzie się. —

Jan Kanty Batogowski Komornik S.

Dnia 23 b. m. zginął CHART angielski, maiący na krzyżu czarną łatkę. Kto takowego odprowadzi na Krakowskie Przedmieście do domu PP. Wizytek Nr 389, odbierze dobrą nagrodę.

TEATR NARODOWY. Dziś Opera *Cyrulik Sewilski*. Jutro Koncert JP. *Szalk*.

TEATR ROZMAITOSCI. Jutro 20 raz *Bióraliści, Staruszkiewiczowie* i 2 raz *Rok drugi*.